

Granskning av god ekonomisk hushållning per 2024-08-31

Gällivare kommun

Revisionsrapport
Oktober 2024

Erik Jansen, certifierad kommunal revisor

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunal verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att fullmäktige ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisning ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Kommunstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas delårsrapporten i samband med fullmäktiges behandling av rapporten. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i delårsrapport förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning?
2. Är resultat i delårsrapport förenligt med balanskravet?

I granskning av delårsrapport riktas fokus mot om det finns förutsättningar att mål och balanskrav kommer att uppnås för perioden.

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10, 11:12 och 13:2 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation 17 Delårsrapport.

Avgränsning

Granskningen avser delårsrapport som upprättats per 2024-08-31 och som behandlats av kommunstyrelsen 2024-10-14

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt).

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

lakttagelser

- Kommunfullmäktige beslutade vid sammanträde 2023-06-12 om kommunplan för målstyrning 2024-2027.
- Enligt RKR R17 ställs krav på att i delårsrapporten lämna bedömning om förväntat utfall, vilket innebär att kommunstyrelsen skall lämna prognos för helåret i delårsrapporten.

Finansiella mål

- Kommunfullmäktige har beslutat om fyra finansiella mål för god ekonomisk hushållning.
- I delårsrapporten per 2023-08-31 återfinns ett avsnitt benämnt "Förväntad utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning".
- För samtliga finansiella mål lämnar kommunstyrelsen en bedömning som beskriver utfall för helåret 2024.
- Av de fyra fastställda målen är prognosen från kommunstyrelsen att nå två mål, delvis nå ett mål samt ej nå ett mål.
- Kommunstyrelsen lämnar den sammanvägda bedömningen att de finansiella målen delvis uppnås.

Verksamhetsmål

- Kommunfullmäktige har beslutat om fyra verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning. I redovisningen framgår att tre mål delvis förväntas uppnås, medan ett mål förväntas uppnås vid helårets slut.
- Kommunstyrelsen lämnar den sammanvägda bedömningen att de verksamhetsmässiga målen delvis uppnås för helåret.

Sammantagen bedömning om God ekonomisk hushållning

- Kommunstyrelsen lämnar en sammanfattande bedömning att god ekonomisk hushållning delvis uppnås för helåret.

Granskningsresultat: Balanskravet

lakttagelser

- Balanskravet innebär att kommuner och regioner skall upprätta en budget för nästa kalenderår där intäkterna överstiger kostnaderna.
- Om ett underskott ändå uppstår skall det negativa resultatet balanseras med motsvarande överskott under de närmast följande tre åren.
- Kommunen har inte något underskott från tidigare år att återställa då synnerliga skäl åberopades för att ej återställa det negativa balanskravsresultatet på 74,1 mnkr för år 2023.
- I delårsrapporten finns ett avsnitt benämnt *“En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognos”*
- Kommunstyrelsens prognos är att balanskravsresultatet kommer att vara - 104,6 mnkr vid helårets slut.
- Kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att ej återställa 40 mnkr med hänvisning till synnerliga skäl kopplat till avskrivningar med anledning av samhällsomvandlingen.
- Det kvarvarande negativa balanskravsresultatet med en prognos på 64,6 mnkr föreslår kommunstyrelsen fullmäktige att ej återställa med hänvisning till synnerliga skäl. Kommunstyrelsen anför stark finansiell ställning som grund för att ej återställa det negativa balanskravsresultat som enligt styrelsen är hänförligt till höga pensionskostnader som har belastat resultatet.
- I samband med granskning av balanskravsresultat för årsbokslut 2023 lämnades följande rekommendation *“Att kommunstyrelsen vidtar åtgärder i syfte att säkerställa att kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning närmare preciserar under vilka omständigheter synnerliga skäl kan åberopas framgent.”*
- I dialog med företrädare för kommunens ekonomiavdelning redogörs för att riktlinjer som närmare reglerar under vilka omständigheter synnerliga skäl kan åberopas är under framtagande i kommunen.
- **Att kommunstyrelsen fortsätter arbetet med att utveckla riktlinjerna för god ekonomisk hushållning som även beskriver under vilka omständigheter som synnerliga skäl kan åberopas för att inte återställa ett negativt balanskravsresultat. Det är av särskild vikt att kommunstyrelsen vid framtagande av riktlinjerna, samt åberopandet av dem fragment, nogsamt beaktar vilka skäl som lagstiftaren klargjort kan utgöra grund för åberopande av synnerliga skäl att inte återställa ett negativt balanskravsresultat.**

Samlad bedömning

1. Revisionsfråga 1

Är resultat i delårsrapport förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för god ekonomisk hushållning?

- **Finansiella mål**

Delvis uppfyllt

- **Verksamhetsmål**

Delvis uppfyllt

2. Revisionsfråga 2

Är resultat i delårsrapport förenligt med balanskravet?

- **Följsamhet till balanskravet**

Nej, ej uppfyllt

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendationer:

- Att kommunstyrelsen vidtar tydliga åtgärder för att stärka måluppfyllelsen framgent.
- Att kommunstyrelsen fortsätter arbetet med att utveckla riktlinjerna för god ekonomisk hushållning som även beskriver under vilka omständigheter som synnerliga skäl kan åberopas för att inte återställa ett negativt balanskravsresultat. Det är av särskild vikt att kommunstyrelsen vid framtagande av riktlinjerna, samt åberopandet av dem fragment, nogsamt beaktar vilka skäl som lagstiftaren klargjort kan utgöra grund för åberopande av synnerliga skäl att inte återställa ett negativt balanskravsresultat.

2024-10-21

Erik Jansen

Certifierad kommunal revisor
Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Gällivare kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2024-05-07. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.